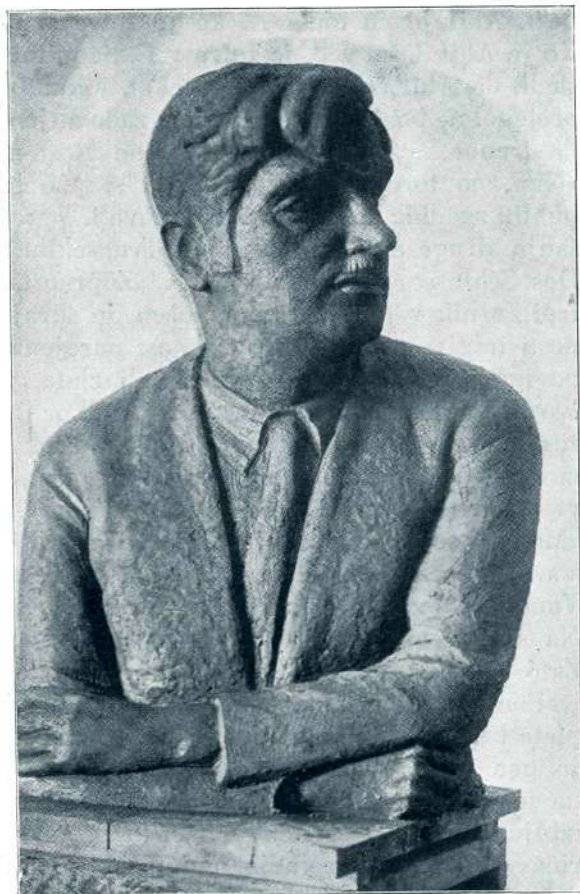

DOMIN SVET

LETNIK 42

V LJUBLJANI, 15. OKTOBRA 1929

ŠTEVILKA 8

FRANCE GORŠE: PORTRET PISATELJA BEVKA.
MAVEC, 1929

USÁHLO VRELO

IVAN PREGELJ

8. Psyche

Bolezen, za katero je legel Zornik, je bila ena tistih epidemij, ki gredó skoraj vsako leto po ljudeh. Če ne bi vedeli za mijazme in prirodno njihovo rast, verjeli bi skoraj vestém in zdravniškim naziranjem prešlih časov o strupeni plimi »gnilega« zraku in o trujočem vplivu astralnega makrokozma, ki da rosi kot basiliscus coeli na vodé in sokove v zemlji in v človeškem sideričnem mikrokozmu pa zastruplja, kakor truje zrcalo, ki se

je vanj pogledala menstruožna ženska. Vsi od kraja smo bolni, pa se bolezní ne bojimo katastrofalno, atavistično z grozo davnih prič in prednikov. Lekí so namreč vsakdanje apotekarski: veramon in kinin, komplikacij navadno ni in bolezní pravega imena ne vemó. Paracelsus bi dejal, da smo izločili ens venenum imaginationis. Srečni Paracelsus! Vedel je za pava, da iz želje po kačah v samem sebi gada spočne, neznana pa mu je bila pestis imaginationis naših duš, naših motnjav, leglo našega baziliska, zrcalo naše krvi in krvotočnosti...

Zornik je obolel hudó in naglo. Domači zdravnik ga je našel že v težki omotici z visoko vročniško temperaturo. Bil je prevíden in je nasvetoval bolnišniško oskrbo. Bolezen je bila res prevzela Zornika s prvo, še neobrabljeno jarkostjo in našla v njem rodovitnih tal. V bolnišnici so že prvo uro odredili za bolnega injekcije s kafro in digitalis.

Iz tolike oslabelosti srca pa vročniško razpaljene krvi so vstajali bolniku težki deliriji: patologija dvojne bolesi, groza pred strahotno tuje spačenim v gledanjih in animalično motna telesna bolečina. Iz nekake čudno otipljive logike, ki ni ne izločala samogledanja ne popolnoma dušila zmisla za kavzalno vez med poedinim spovračajočim se in gledanim, se je grmadilo iz neznanih globeli bolnemu veličastno ogrodje čudnih svetov in nastrojev: osredje iz otroških in pubertetnih sanj, žalostni odlomki in drobci življenja, ki nikoli bivalo ni kot svet in zdaj vendar vihralo po svojem nebu kot strahoten komet, pelo pesem svojih energij, soplo v ritmu svojih pljuč, gorelo in sijalo v ognju svojih luči in solnc in strel in zarij, neugnano, bičano, ubijano, spočenjajoče se iz kaotičnega in sipajoče se zopet v nič. Stopnjema, zajeto in povito v kantileno bogve kakšne podzavestno poznane popevke, se je motnjava polagoma usrejala ob nekakšno osišče; imaginarna brzina je plahnela, v duhu se je svetlikalo, kakor da se kalna voda valujoče ustaja in čisti. Trenutno se je tlapil bolni le